

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Fostering Agricultural Markets Activity II (FARMA II)

This assistance is from the American and Swedish people

Javni poziv za podnošenje zahtjeva (RFA)

Datum objave Javnog poziva: 19.10.2016

Rok za postavljanje pitanja: 05.10.2016

Krajnji datum/rok za podnošenje zahtjeva: ...19.10.2016

PREDMET: Javni poziv za podnošenje zahtjeva (RFA) br. RFA - 004- 2016

**Podrška ekonomskom osnaživanju žena kroz dodavanje vrijednosti
u sektoru ljekovitog i aromatičnog bilja (MAP) i meda**

USAID/Sweden Projekat razvoja tržišne poljoprivrede II (Projekat) kojeg zajednički financiraju Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) i Vlada Švedske poziva kvalificirane, zakonski registrirane bosanskohercegovačke neprofitne, profitne i nevladine organizacije (NVO) da dostave zahtjeve za dodjelu bespovratnih sredstava za Podršku ekonomskom osnaživanju žena kroz dodavanje vrijednosti u sektoru ljekovitog i aromatičnog bilja (u daljem tekstu MAP) i meda.

Zahtjevi moraju biti primljeni najkasnije do **19.10.2016**. Podnositelji zahtjeva moraju zadovoljiti kriterije podobnosti koji se odnose na ovaj Javni poziv za podnošenje zahtjeva. Ovaj Poziv traži zahtjeve za dodjelu bespovratnih sredstava u cilju podrške održivom ekonomskom rastu, povećanju zaposlenosti, povećanju prodaje i izvoza, povećanju prihoda u domaćinstvima u Bosni i Hercegovini, te unapređenju potencijala za ispunjenje EU standarda.

Projekat poziva kvalificirane organizacije da dostave zahtjeve za dodjelu bespovratnih sredstava za Podršku ekonomskom osnaživanju žena kroz dodavanje vrijednosti u sektoru ljekovitog i aromatičnog bilja i meda.

Projekat poziva kvalificirane proizvođačke organizacije da prisustvuju informativnom sastanku u vezi ovog Javnog poziva koji će se održati **6.10.2016 u 11:00 u Sarajevu** (lokacija će naknadno biti utvrđena). Ukoliko dođe do bilo kakvih izmjena vezano za vrijeme i mjesto održavanja sastanka, o tome ćete biti blagovremeno obaviješteni putem web stranice Projekta www.farmabih.ba, kao i direktno e-poštom upućeno na registrirane učesnike. Ukoliko ste zainteresirani da prisustvujete molimo vas da potvrdite svoje prisustvo najkasnije do 11:00 sati, **29.09.2016**. Preporučuje se prisustvo ovom sastanku.

Pozivamo vas da podnesete svoj zahtjev za Podršku osnaživanju žena kroz dodavanje vrijednosti u sektoru ljekovitog i aromatičnog bilja i meda. Bespovratna sredstva će biti dodijeljena i implementirana u skladu s propisima vlade SAD-a koji reguliraju grantove u skladu sa ugovorima i internim politikama za upravljanje grantovima.

Izabrani podnositelj zahtjeva će biti odgovoran osigurati postizanje navedenih ciljeva granta. Molimo pogledajte Sekciju 1 – Opis mogućnosti financiranja za davanje potpune izjave o ciljevima i očekivanim rezultatima.

Ovaj Poziv sadržava sljedeće sekcije:

1. Sekcija 1 – Opis mogućnosti financiranja
2. Sekcija 2 – Informacije o grantu
3. Sekcija 3 – Informacije o kvalificiranosti
4. Sekcija 4 – Informacije o zahtjevu i procesu podnošenja zahtjeva
5. Sekcija 5 – Informacije o procjeni zahtjeva
6. Sekcija 6 – Informacije o dodjeljivanju i administrativne informacije
7. Sekcija 7 - Ovlasti/Važeći propisi
8. Sekcija 8 – Prilozi

U skladu sa 2 CFR 200 pododjeljak E i 2 CFR 700.13, politika USAID-a je da ne financira stvaranje profita u sklopu svojih instrumenata pomoći. Međutim, svi razumni, dodjeljivi i dopušteni troškovi, bilo direktni ili indirektni, koji se odnose na aktivnosti projekta i koji su u skladu sa standardima troškova 2 CFR 200 pododjeljak E za neprofitne organizacije i obrazovne insitucije, i Zakonske regulative o javnim nabavkama (FAR) Dio 31 za profitne organizacije, mogu se financirati po ovom grantu.

Projekat zadržava pravo da financira neki ili da ne financira nijedan od dostavljenih zahtjeva. Objavljivanje ovog Javnog poziva ne predstavlja obvezu Projekta da dodijeli sredstva, niti obavezuje Projekat da plaća troškove koji nastanu u procesu pripreme i dostavljanja aplikacije. Nadalje, Projekat I zadržava pravo da odbije bilo koju ili sve zahtjeve koje primi ukoliko se smatra da nisu u skladu sa interesima Vlade Sjedinjenih Američkih Država. Zahtjevi se dostavljaju isključivo na odgovornost podnosioca zahtjeva; ukoliko okolnosti ne budu dozvoljavale dodjelu sredstava, sve troškove pripreme i dostavljanja zahtjeva snosi podnositelj zahtjeva.

Podnositelji zahtjeva trebaju dostaviti sva pitanja vezano za ovaj Javni poziv u pisanoj formi putem e-pošte na adresu grants@farmabih.ba. Krajnji rok za primanje pitanja za pojašnjenje/objašnjenje je 5.10.2016. Nakon ovog datuma pitanja se više neće primati.

Podnositelji trebaju dostaviti zahtjeve u pisanoj formi na sljedeće adrese:

USAID/Sweden FARMA II <u>71000 Sarajevo</u> Fra Anđela Zvizdovića 1B/18	USAID/Sweden FARMA II <u>78000 Banjaluka</u> Prvog Krajiškog korpusa bb
USAID/Sweden FARMA II <u>75000 Tuzla</u> Maršala Tita 34A/III	USAID/Sweden FARMA II <u>88000 Mostar</u> <u>Kneza M. Viševića Humskog 11</u>

Pored toga, podnositelji trebaju dostaviti zahtjeve elektronskim putem na mail adresu grants@farmabih.ba. **Krajnji datum za dostavljanje zahtjeva je 19.10.2016 i krajnje vrijeme za dostavljanje zahtjeva je 16:00 sati po lokalnom vremenu.** Zakašnjeli zahtjevi se neće razmatrati.

Sekcija 1 –Opis mogućnosti financiranja

Opće informacije: USAID/Sweden Projekat za razvoj tržišne poljoprivrede II (FARMA II) u BiH kojeg financira Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) i Vlada Švedske implementira se od strane Cardno Emerging Markets USA, Ltd. (Cardno). Svrha Projekta USAID/Sweden FARMA II je stvaranje mogućnosti poljoprivrednim proizvođačima i prerađivačima putem pružanja pomoći proizvođačkim organizacijama da usvoje EU i međunarodne standarde u proizvodnji novih proizvoda i proširenju pristupa tržištu, te da pomogne BiH u provođenju prehrambenih i poljoprivrednih regulativa koje ispunjavaju međunarodne zahtjeve. Ovaj projekat pružit će ekonomske mogućnosti BiH građanima u oblasti poljoprivrede i agrobiznisa u obliku pružanja pomoći poljoprivrednim proizvođačima da usvoje EU i međunarodne standarde sigurnosti hrane kao i nove proizvodne tehnologije u proizvodnji novih proizvoda veće dodane vrijednosti i proširenju pristupa tržištu. Metodologija rada projekta USAID/Sweden FARMA II sa učesnicima privatnog i javnog sektora na prepoznavanju tržišnih problema obezbijedit će da tim koji radi na Projektu ostane fokusiran na rješavanje izvornih problema koji predstavljaju zapreku konkurentnosti. Projektni tim surađivat će sa brojnim partnerima i pružiteljima usluga poljoprivrednom sektoru na jačanju njihovih kapaciteta uvođenja vlasništva i obezbjeđenja održivosti unutar jedinstvenog ekosistema BiH organizacija.

Opis programa:

Sektor ljekovitog i aromatičnog bilja (MAP) u BiH karakterizira sakupljanje samoniklog bilja iz prirode, a odnedavno se vrši i njegov uzgoj uz vrlo malu dodanu vrijednost. Većina sakupljenog ili uzgojenog ljekovitog i aromatičnog bilja izvozi se neprerađeno kao sirovina (osušeno ili izvozom na veliko, eterična ulja se uglavnom izvoze u velikim bačvama). Sve je veća potražnja za prirodnom kozmetikom, pa je tako i potražnja za prirodnim sastojcima poput eteričnih ulja, biljnih preparata u kozmetici i toaletnim potrepštinama u velikom porastu na globalnoj razini. Međutim, većina finalnih proizvoda na bazi ljekovitog i aromatičnog bilja koji se prodaju na tržištu BiH potječu iz uvoza, dok je njihov kvalitet vrlo upitan. Bosna i Hercegovina prati svjetske trendove u korištenju kozmetike na bazi prirodnih sastojaka i evidentna je potražnja za ovakvom vrstom kozmetike. Ne postoje precizni statistički podaci o vrijednosti uvoza i izvoza kozmetike na bazi prirodnih sastojaka. Prema podacima Vanjskotrgovinske komore BiH, ukupan uvoz kozmetike (prirodne i sintetske) u 2015. godini procijenjen je na preko 145,000,000 KM, dok se izvoz procjenjuje na manje od 700,000 KM.

Uočljiv je i porast broja malih proizvođača prirodne kozmetike, naročito mladih žena, koje proizvode razne kreme, sapune i ostalu kozmetiku. Ova proizvodnja se uglavnom odvija u kućnoj radinosti, na primitivan način, dok su kanali prodaje najčešće društvene mreže, tržnice i lokalni privredni sajmovi. I pored toga, svi oni imaju redovne kupce, iako je nivo proizvodnje relativno nizak. Pošto se proizvodnja uglavnom odvija u kućnoj radinosti, bez registrirane djelatnosti, žene koje se time bave nisu kvalificirane za dobijanje bankarskih kredita niti bilo koju drugu vrstu podrške za povećanje ili unapređenje svoje proizvodnje.

Kako bi omogućio uključivanje i profesionalni razvoj žena, prethodni projekat USAID/Sida FARMA izradio je programe usmjerene upravo na pomoć ženama, a jedan od njih je imao za cilj podršku osnaživanju žena kroz dodavanje vrijednosti u MAP sektoru. Taj program podržao je dva mala biznisa kojima su upravljale žene kroz nabavku manje opreme za preradu, marketing i promoviranje. Cilj programa bio je potaknuti te žene da započnu komercijalnu proizvodnju kako

bi imale dovoljnu količinu proizvoda za pristup tržištima izvan njihovog mjesta prebivališta. Savjetovano im je da izlažu svoje proizvode na privrednim sajmovima održanim u Sarajevu, što je omogućilo njihovim proizvodima da postanu prepoznatljivi, tako da im je bilo lakše pronaći kupce (trgovine). Na taj način postale su neovisni i održivi proizvođači koji ostvaruju prihode za svoje porodice. Prihod koji trenutno ostvaruju predstavlja nagradu za njihov pionirski i inovativan poduhvat, kao i poticaj da aktivnije pristupe stvaranju održivog izvora prihoda za svoje porodice. Ovo je odličan primjer kako se može razviti mali biznis sa relativno malim ulaganjem i inovativnim pristupom.

Svrha, ciljevi i zadaci aktivnosti

Svrha aktivnosti:

Svrha ove aktivnosti jeste podrška ekonomskom osnaživanju žena promoviranjem poduzetništva kroz dodanu vrijednost u sektoru ljekovitog i aromatičnog bilja i meda sa krajnjim ciljem stvaranja održivih stalnih radnih mjesta za žene koje žive u ruralnim i gradskim područjima. Svrha ove aktivnosti je također jačanje lanaca vrijednosti u sektoru ljekovitog i aromatičnog bilja i meda povećanjem proizvodnje sa dodanom vrijednošću ljekovitog i aromatičnog bilja, meda i finalnih proizvoda.

Ciljevi i zadaci aktivnosti:

Krajnji cilj ove aktivnosti jeste stvaranje preduvjeta za ekonomsko osnaživanje žena koje žive u ruralnim i gradskim područjima koji će dovesti do samoodrživog stalnog zaposlenja. Glavni ciljevi navedeni su kako slijedi:

- Podrška intervencijama u sektoru MAP i meda koje će dovesti do unapređenja proizvodne efikasnosti i profitabilnosti kod proizvođačkih i poljoprivrednih organizacija kojima upravljaju žene;
- Unapređenje konkurentnosti sektora MAP i meda u BiH putem povećane proizvodnje proizvoda sa dodanom vrijednošću i finalnih proizvoda;
- Poboljšanje marketinga, ambalaže i brendiranja finalnog proizvoda;
- Uvođenje novih tehnologija u cilju poboljšanja kvaliteta i produktivnosti postojećih i novih proizvodnih organizacija kojima upravljaju žene u skladu sa dobrim proizvodnim praksama;
- Kreiranje novih radnih mjesta;
- Promoviranje saradnje i pomoć poslovnom povezivanju sa potencijalnim kupcima;
- Povećanje proizvodnje finalnih proizvoda na bazi ljekovitog i aromatičnog bilja i meda, čime bi se zamijenio uvoz te na taj način povećala cjelokupna konkurentnost sektora sa ciljem povećanja profitabilnosti i prihoda žena iz ruralnih i gradskih sredina;
- Povećanje postojeće proizvodnje proizvoda sa dodanom vrijednošću i finalnih proizvoda na bazi ljekovitog i aromatičnog bilja i meda uvođenjem boljih i inovativnijih tehnologija sa ciljem povećanja konkurentnosti domaćih proizvoda;
- Pokretanje aktivnosti koje će obuhvatiti prilagođavanje klimatskim promjenama i strategije smanjenja rizika i promoviranje najbolje prakse zaštite okoliša.

Projekat USAID/Sweden FARMA II će nastaviti podržavati napore u osnaživanju žena putem organiziranja obuka na teme uzgoja ljekovitog i aromatičnog bilja, bavljenja pčelarstvom, kao i tehnologija prerade i dodavanja vrijednosti.

I. Očekivani rezultati

Od podnosioca se očekuje da poveća broj zaposlenih, produktivnost i profitabilnost kroz cijeli lanac vrijednosti. Stoga se očekuje daljnji porast proizvodnje proizvoda sa dodanom vrijednošću i finalnih i proizvoda na bazi ljekovitog i aromatičnog bilja i meda u BiH, a istovremeno istražene mogućnosti novih tržišta kako bi se osigurao siguran plasman proizvoda. Krajnji rezultati ogledat će se u sljedećem:

- Nova ulaganja u lanac vrijednosti ljekovitog i aromatičnog bilja i meda u BiH;
- Primjena novih tehnologija za unapređenje kvaliteta proizvoda sa dodanom vrijednošću i finalnih proizvoda;
- Osnažene žene u ruralnim i gradskim područjima kroz stvaranje uvjeta za stalno zaposlenje;
- Ispunjeni tržišni zahtjevi kroz povećan broj implementiranih standarda i neophodnih certifikata;
- Unaprijeđena kvaliteta proizvoda sa dodanom vrijednošću i finalnih proizvoda;
- Unaprijeđena poljoprivredna infrastruktura u lancu vrijednosti ljekovitog i aromatičnog bilja i meda;
- Zakonski regulirana proizvodnja kroz povećan broj registriranih biznisa i obrtničkih organizacija kojima upravljaju žene;
- Povećana prodaja domaćih proizvoda na bazi ljekovitog i aromatičnog bilja i meda putem zvaničnih kanala distribucije;
- Poboľšan marketing, ambalaža i brendiranje finalnog proizvoda, što dovodi do njihove bolje konkurentnosti na tržištu;
- Povećan broj registriranih biznisa kojima upravljaju žene. U saradnji sa Vladinim institucijama i/ili lokalnim vladama (gdje je to moguće) podržati odabrane žene da apliciraju i dobiju potporu za registriranje obrtničke djelatnosti i/ili firme i da apliciraju za subvencije namijenjene za olakšice plaćanja doprinosa u početnom periodu rada. Vladine institucije koje imaju takve programe su entitetski i kantonalni zavodi za zapošljavanje, Ministarstva poljoprivrede na nivou entiteta i Brčko Distrikta, Federalno ministarstvo za pitanja boraca.

II. Ilustrovane aktivnosti

Ciljane aktivnosti koje će se podržati ovim Javnim pozivom opisane su u donjem tekstu. USAID/Sweden FARMA II će podržati financiranje onih aktivnosti koje će dovesti do jačanja sektora ljekovitog i aromatičnog bilja i meda u BiH tako što će omogućiti proizvodnju visoko kvalitetnih proizvoda sa dodanom vrijednošću i gotovih proizvoda. Podnosioci mogu dostaviti prijedloge koji će se uključiti jednu ili više ciljanih aktivnosti kako slijedi:

- Korištenje novih, modernih metoda unapređenja proizvodnje i kvaliteta proizvoda sa dodanom vrijednošću i finalnih proizvoda na bazi ljekovitog i aromatičnog bilja i meda, kao što su korištenje destilatora, sušara, vakumskih miksera, pakrница itd.;
- Povećanje postojećeg nivoa proizvodnje i prodaje proizvoda sa dodanom vrijednošću i finalnih proizvoda na domaćem i inozemnom tržištu i usavršavanje marketinških tehnika;
- Podrška ženama u biznisu kod uvođenja novih proizvoda i pronalazjenja novih tržišta;
- Podrška novoosnovanim proizvodnim organizacijama kojima upravljaju žene u povećanju proizvodnje i unapređenju tehnologija prerade, što će dovesti do zamjene uvoza i/ili povećanja izvoza; Primjena inovativne i nove prakse upravljanja kako u primarnoj proizvodnji tako i u proizvodnim objektima;
- Primjena inovativne i nove prakse upravljanja u proizvodnji proizvoda sa dodanom vrijednošću i finalnih proizvoda, kao što su eterična ulja, sušenje sirovine, standardizacija proizvodnje krema, šampona itd.;
- Podrška proizvodnim organizacijama kojima upravljaju žene kod uvođenja međunarodnih standarda i pribavljanja neophodnih certifikata, kako bi se na taj način povećale tržišne mogućnosti;
- Podrška aktivnostima koje omogućavaju nova upošljavanja većeg broja osoba, naročito žena i mladih ljudi;
- Povećanje broja biznisa kojima upravljaju žene koje plasiraju svoje proizvode kroz formalne kanale distribucije;
- Organizacija promotivnih događaja ili učešće na međunarodnim sajmovima, što će povećati mogućnost veće prodaje;
- Organizacija studijskih posjeta ili edukacija koje će unaprijediti prerađivačke tehnologije.

Uz gore navedeno, USAID/Sweden FARMA II potiče podnositelje da u zahtjevu za dodjelu bespovratnih sredstava razmotre i navedu neophodne mjere koje predlažu za ublažavanje rizika u oblasti zaštite okoliša i klimatskih promjena, kao i da obrate pažnju na rodne aspekte na način da angažiraju veći broj žena i mladih ljudi kao direktne i indirektno korisnike, gdje je to moguće. Također, vođenje evidencije na farmi na nivou potreba potencijalnih korisnika treba se promovirati i provesti u cijeloj Bosni i Hercegovini, kao minimum zahtjeva provođenja standarda kvaliteta.

Žene se potiču da apliciraju i dobiju potporu za registriranje obrtničke djelatnosti/ili firme i da apliciraju za subvencije namijenjene za olakšice plaćanja doprinosa u početnom periodu rada. Vladine institucije koje imaju takve programe su entitetski i kantonalni zavodi za zapošljavanje, Ministarstva poljoprivrede na nivou entiteta i Brčko Distrikta, Federalno ministarstvo za pitanja boraca.

III. Plan praćenja izvedbe projekta

U svrhu praćenja ostvarenja ciljeva po ovom grantu Projekat će mjeriti napredak u odnosu na ukupan broj kreiranih novih radnih mjesta u proizvođačkoj organizaciji u lancu vrijednosti ljekovitog i aromatičnog bilja koja je primila pomoć, te promjene u prometu i izvozu izražene procentualno na godišnjem nivou, broj farmera i proizvođačkih organizacija koji su primijenili nove tehnologije ili prakse upravljanja kao rezultat dodjele ovog granta. Uz to, Projekat će mjeriti poboljšanje u praksama upravljanja farmama, provođenje barem jedne strategije ublažavanja rizika od klimatskih promjena na posjedu farmera kao rezultat dodjele ovog granta. Očekuje se da

podnositelji zahtjeva navedu isti set pokazatelja u svom projektu koji će mjeriti ostvarenje ciljeva po ovom grantu. Izrazito se preporučuje učešće žena u predloženim aktivnostima, što će se ocijeniti i pratiti posebno.

Sekcija 2 – Informacije o grantu

Ovisno o raspoloživosti sredstava, Projekat namjerava obezbijediti bespovratna sredstva za Podršku ekonomskom osnaživanju žena kroz dodavanje vrijednosti u sektoru ljekovitog i aromatičnog bilja i meda.

Očekuje se da će sredstva granta namijenjena za Podršku ekonomskom osnaživanju žena kroz dodavanje vrijednosti u sektoru ljekovitog i aromatičnog bilja i meda biti dodijeljena na period od jedne godine. Očekivani period provedbe aktivnosti po ovom grantu je od 15. novembra 2016. do 15. novembra 2017. godine. Projekat očekuje dodjelu standardnih grantova po ovom Javnom pozivu. Grantovi po ovom projektu neće prelaziti iznos od 50.000 \$ za pojedini grant. Za novoregistrirane biznise maksimalan iznos granta ne može prelaziti 6.000 \$.

Sekcija 3 – Informacije o kvalificiranosti

Kvalificirane organizacije trebaju biti u mogućnosti pridržavati se i ispuniti predloženi opis projekta, zadatke i ciljeve i demonstrirati uspješnost u prethodnom radu, te integritet i poslovnu etiku.

- Zakonski registrirane organizacije u Bosni i Hercegovini;
- Nefitne/NVO, regionalne razvojne agencije, državne obrazovne institucije (poljoprivredni fakulteti, institucije, stručne službe);
- Komercijalne i/ili profitne organizacije koje razumiju da se po ovom ugovoru o grantu ne dozvoljava bilo kakav profit ili naknada;
- Sva pravna lica koja su registrirana bilo kao firma ili najmanje kao poljoprivredni obrt; Pravna lica koja su registrirana kroz saradnju sa Vladinim institucijama i/ili lokalnim vladama (gdje je to moguće) podržana programom potpore za registraciju obrtničke djelatnosti i/ili firme i koja su se kvalificirala za podnošenje zahtjeva za subvencije namijenjene za olakšice plaćanja doprinosa u početnom periodu rada. Vladine institucije koje imaju takve programe su entitetski i kantonalni zavodi za zapošljavanje, Ministarstva poljoprivrede na nivou entiteta i Brčko Distrikta, Federalno ministarstvo za pitanja boraca.
- U nekim slučajevima, neke bosanskohercegovačke javne obrazovne institucije mogu se kvalificirati za grant sredstva. Grant sredstva koja se dodijele javnim obrazovnim institucijama koristit će se isključivo za nefinancijsku pomoć. Za svaki grant koji se dodijeli državnim obrazovnim institucijama, USAID/Sweden FARMA II će vršiti sve nabavke u korist korisnika granta i vršiti prijevoz opreme kao nefinancijsku donaciju. Kvalificirane Vladine organizacije uključuju poljoprivredne institute i fakultete.

Kvalificirane organizacije moraju također ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- Pokazati sposobnost davanja svog doprinosa postizanju ciljeva Projekta USAID/Sweden FARMA II i provođenja predloženih aktivnosti u skladu sa politikama i procedurama USAID-a;
- Pokazati solidnu vještinu financijskog, administrativnog i tehničkog upravljanja u obliku sistema interne kontrole kojom se štite sredstva; vrši zaštita od pronevjere, zloupotrebe; koji podržava dostignuća ciljeva programa;
- Predstavnici organizacija moraju potpisati sve obavezne certifikate.

Prije dodjeljivanja grant sredstava po ovom Javnom pozivu, uspješni podnositelji zahtjeva dužni su potpisati Potvrdu koja se odnosi na financiranje terorizma, kojom potvrđuju da njihova organizacija ne pruža, niti je ikada pružala, pomoć teroristima za terorističke aktivnosti. Od uspješnih podnositelja se također može tražiti da potpišu i ostale certifikate ukoliko su primjenjive na taj grant. Potvrde su priložene u Prilogu A ovog Javnog poziva.

Nekvalificirane organizacije su:

- Pravna lica koja su u prošlosti zloupotrijebila sredstva USAID-a ili Švedske Vlade;
- Organizacije koje zagovaraju, promoviraju ili prihvaćaju anti-demokratske politike ili nelegalne aktivnosti;
- Političke stranke ili institucije;
- Organizacije koje namjeravaju koristiti sredstva granta u religijske svrhe;
- Međunarodne javne organizacije;
- Vladine organizacije i institucije;
- Pojedinci.

Nedopustivi troškovi:

Sredstva iz projekta USAID/Sweden FARMA II se ne mogu koristiti za sljedeće:

- Profit;
- Vojna oprema;
- Oprema za nadzor i praćenje;
- Robe i usluge za podršku policije i druge aktivnosti usmjerene na provođenje zakona;
- Oprema i usluge namijenjeni za pobačaje;
- Luksuzna roba i kockarska oprema;
- Oprema za modifikaciju vremenskih prilika;
- Privatne ceremonije, zabave, proslave ili troškovi "reprezentacije";
- Nabavka zabranjenih roba kao što su neki poljoprivredni proizvodi, motorna vozila, farmaceutski proizvodi, kontraceptivna sredstva, korištena oprema i vještačka đubriva, bez prethodnog pribavljanja odobrenja Direktora odjeljenja za ugovore USAID-a;
- Nabavka robe ili usluga iz zemalja ili od snabdjevača koji se nalaze na listi zabranjenih, suspendiranih ili nepodobnih podugovarača. Lista se može naći na internet stranici System for Award Management (SAM) at <https://www.sam.gov> ili na U.S. Department of Treasury Office of Foreign Assets (OFAC) <http://sdnsearch.ofac.treas.gov/Default.aspx>;
- Prethodne obaveze i/ili dugovanja ili kazne koje su određene primatelju granta;
- Alkoholna pića;

- Nabavke ili aktivnosti koje nisu neophodne za postizanje ciljeva granta koju je utvrdio Projekat USAID/Sweden FARMA II;
- Polovna oprema.

Sekcija 4 – Informacija o zahtjevu i procesu podnošenja zahtjeva

Podnositelji trebaju dostaviti originalne zahtjeve nekom od službenika Projekta USAID/Sweden Farma II na email adresu grants@farmabih.ba. Krajnji datum za dostavljanje zahtjeva je 19.10.2016. godine i krajnje vrijeme za dostavljanje zahtjeva je 16:00 sati po lokalnom vremenu. Zakašnjeli zahtjevi se neće razmatrati.

Za svaku predloženu aktivnost podnositelj će također predložiti ciljane pokazatelje uspješnosti iz sljedećih oblasti:

- Povećanje prodaje i/ili izvoza i mogućnost ostvarivanja prihoda;
- Proširenje pristupa inozemnim i/ili domaćim tržištima;
- Povećanje broja uposlenih na farmi i/ili direktnih i sezonskih uposlenika kao rezultat provođenja projektnih aktivnosti;
- Povećan broj žena koje učestvuju u projektu;
- Uvođenje novih proizvoda i/ili korištenje nove proizvodne tehnologije;
- Povećan prinos i profitabilnost kao rezultat uvođenja novih sorti;
- Uvođenje međunarodnih standarda sigurnosti hrane i sistema upravljanja
- Uvođenje novih sistema osiguranja usjeva i opreme;
- Zamjena uvoza i/ili povećan potencijal izvoza;
- Provođenje mjera ublažavanja rizika od klimatskih promjena.

Da bi USAID/Sweden FARMA II financirao projekat, projekat bi trebao da sadrži sljedeće elemente kao relevantne:

- Spremnost da uvede nove proizvodne tehnologije i da demonstrira svoje prednosti (ako postoje) izabranim učesnicima u lancu vrijednosti;
- Spremnost da pruži pomoć mladim farmerima i/ili ženama (na primjer u obliku obuke) da bi se povećala proizvodnja ciljnog proizvoda. Ova aktivnost će doprinijeti ublažavanju poremećaja na tržištu;
- Otvorenost da pokaže ostalim učesnicima u industriji nove prakse koje su implementirane kao rezultat projekta. Ova aktivnost će doprinijeti ublažavanju poremećaja tržišta.

Svi zahtjevi koji se podnesu kao odaziv na ovaj Javni poziv sadržavat će tehnički prijedlog i budžetski prijedlog. Tehnički prijedlog ne smije biti duži od 25 stranica. Od podnositelja zahtjeva očekuje se da demonstrira sljedeće:

Dosljednost ciljevima Projekta: Rezultati koje kandidat predlaže jasno odgovaraju planu upravljanja uspješnosti Projekta. Predloženi indikatori su objektivno mjerljivi, jasni i bitni za

Projekat, a metodologija mjerenja rezultata programa je odgovarajuća i efikasna. Predloženi zadaci su konzistentni i doprinose ostvarivanju ciljeva iz ovog Javnog poziva.

Izvodljivost: Predložena metodologija odražava razumijevanje opisanog programa i obima aktivnosti iz ovog Poziva. Predviđene intervencije su prikladne, a krajnji rezultati konkretni i izvodljivi. Plan implementacije uključuje zadatke/aktivnosti koje su jasno opisane i organizirane u dosljednom i logičnom redoslijedu, predloženi termini omogućavaju maksimalnu iskoristivost resursa i vremena, sa preciznim zadacima za pojedinačno osoblje.

Narušavanje tržišta: Predložena aktivnost jasno definira kako će se eventualno narušavanje tržišta ublažiti. Od podnosioca zahtjeva se očekuje da pokaže spremnost da ublaži potencijalno narušavanje tržišta do kojeg može doći usljed finansijske pomoći, čime stiče konkurentsku prednost nad sličnim poslovima unutar lanca vrijednosti. USAID/Sweden FARMA II osigurava jasne, transparentne i konkurentne procedure za grantove i jedna od glavnih stavki razmatranja i procjene odnosi se na narušavanje tržišta. Zahtjevi će se procjenjivati i odobravati sa ciljem izbjegavanja narušavanja tržišta ili favoriziranja jednog proizvođača poslovne grupacije ili njihovih interesa nad onim drugim. U cilju unapređenja konkurentnosti ovog sektora, grantovi će promicati uvjete za lojalnu konkurenciju za konkurentne i komplementarne proizvođačke organizacije unutar istog lanca vrijednosti.

Održivost/finansijska samostalnost: Zahtjevi će se procjenjivati na osnovu utjecaja aktivnosti koja se financira na izgradnju i jačanje kapaciteta lokalnih organizacija, te da li je ta aktivnost održiva i da li utječe ili stimulira ekonomsku održivost organizacije. Neophodno učešće u troškovima iznosi 50% od ukupnih troškova investicije. Predloženi elementi učešća u financiranju moraju biti relevantni ciljevima programa i pokazivati opredijeljenost organizacije za investiranje sredstava u ovaj program. Zahtjev uključuje logički i izvodljiv prijedlog koji opisuje kako će učešće u financiranju biti iskorišteno. Ukoliko se očekuje prihod iz programa: prijedlog ostvarivanja prihoda iz programa je efikasan i realističan.

Rodna ravnopravnost: Zahtjevi će se procjenjivati na osnovu stupnja u kojem će aktivnost koja se financira rezultirati u unapređenju rodne jednakosti u sklopu USAID/Sweden FARMA II Projekta koji podržava podsektore i njegove komponente. U skladu sa USAID-ovom politikom Rodne ravnopravnosti i Osnaživanja žena i politike Švedske vlade Rodne ravnopravnosti i Uloge žene u okviru Švedske saradnje za međunarodni razvoj, mali grantovi Projekta USAID/Sweden FARMA II podržat će mogućnosti za osnaživanje, motiviranje i aktiviranje muškaraca i žena da ublaže rodnu neravnopravnost u sklopu lanaca vrijednosti podržanih od strane Projekta USAID/Sweden FARMA II. Pošto se situacija razlikuje u različitim lancima vrijednosti i lokalnim prilikama, mali grantovi Projekta USAID/Sweden FARMA II služiti će kao sredstvo značajnog osnaživanja žena i ublažavanja rodne nejednakosti.

Razmatranje zaštite okoliša: Za pomoć dobivenu u okviru ovog Javnog poziva podnositelj zahtjeva će se pridržavati USAID-ovih zahtjeva zaštite okoliša u skladu sa CFR 216, naime, Početno ispitivanje okoliša odobreno od strane projekta USAID/Sweden FARMA II i Programsko ispitivanje okoliša (eng. Programmatic Environmental Assessment (PEA)) odobreno od strane projekta USAID/Sweden FARMA II i Izvještaj o procjeni utjecaja pesticida i akcioni plan sigurnije upotrebe (eng. Pesticide Evaluation Report and Safer Use Action Plan (PERSUAP), prema uputama projekta USAID/Sweden FARMA II. Konkretno, svaka tehnička pomoć mora se pridržavati sljedećeg:

1. USAID/Sweden FARMA II Programsko ispitivanje okoliša (eng. Programmatic Environmental Assessment (PEA), Odjeljak 7.3.1. (b), gdje svaka tehnička pomoć mora promovirati Dobru poljoprivrednu praksu (eng. Good Agricultural Practices (GAP's),
2. Svi savjeti koji se tiču kontrole štetočina moraju se pridržavati Izvještaja o procjeni utjecaja pesticida i akcioni plan sigurnije upotrebe (eng. Pesticide Evaluation Report and Safer Use Action Plan (PERSUAP), odobrenog od projekta USAID/Sweden FARMA II. Samo pesticidi koji su odobreni u PERSUAP izvještaju mogu se koristiti i preporučiti tijekom programa obuke, uključujući materijale koje pripremi implementator projekta. Politika USAID-a je da svi savjeti vezani uz kontrolu štetočina moraju slijediti principe Cjelovite kontrole štetočina (eng. Integrated Pest Management (IPM). Odobrena lista štetočina zajedno sa punim PERSUAP izvještajem dostavit će se odabranim implementatorima prije potpisivanja ugovora i u potpunosti će se poštovati. Uz to, USAID/Sweden FARMA II savjetuje podnositelje zahtjeva da uzmu u obzir i navedu u zahtjevu neophodne mjere za ublažavanje rizika vezanih uz okoliš i klimatske promjene.

Očekivani rezultati: Grant sredstva će biti dodijeljena za aktivnosti koje će imati najveći doprinos za povećanje konkurentnosti sektora ljekovitog i aromatičnog bilja putem primjene novih tehnologija, dobrih poljoprivrednih praksi, uvođenja novih proizvoda na tržište, povećanja prodaje i izvoza, povećanje uposlenih na farmi i direktnog upošljavanja, prilagođavanje klimatskim promjenama i smanjenje rizika te promoviranje najbolje prakse zaštite okoliša. Zahtjevi za grant sredstva precizirat će ishode aktivnosti i objasniti će kako i do kojeg stepena se očekuje da će ostvariti cjelokupne poslovne rezultate i ciljeve.

Proces podnošenja zahtjeva za grant

Sve zainteresirane strane mogu se prijaviti za moguću podršku iz Grant fonda projekta USAID/Sweden FARMA II za gore navedene ciljne aktivnosti. Pored gore navedenih posebnih kriterija, svi podnositelji zahtjeva moraju zadovoljiti sljedeće uvjete:

1. Maksimalan iznos koji se traži od projekta USAID/Sweden FARMA II ne bi trebao preći 50.000 \$;
2. Maksimalan iznos grant sredstava za novoregistrirane biznise ne može prelaziti iznos od 6.000 \$;
3. Učešće projekta USAID/Sweden FARMA II trebalo bi biti 50% ili manje od troškova cjelokupnog projekta;
4. Korištena oprema se NE MOŽE financirati;
5. Proizvođačka organizacija također mora dostaviti bilanse stanja i bilanse uspjeha (ili druge relevantne financijske podatke) za najmanje 2 godine, uz dokaz uspješnog poslovanja;
6. Projekat USAID/Sweden FARMA II će isplatiti sredstva podnositelju zahtjeva tek nakon kupovine i ugradnje opreme, te nakon dostavljanja potrebne dokumentacije kao što su fakture, priznanice, itd. Za grantove sa fiksnim iznosom, sredstva Projekta

USAID/Sweden FARMA II će biti isplaćena isključivo nakon što se postignu navedeni rezultati/odrednice.

Prijedlog budžeta dostavit će se kao zaseban dokument odvojen od tehničkog prijedloga. Zadani format zahtjeva priložen je kao Aneks B - Puna prijava za grant i Obrazac budžeta.

Sekcija 5 – Informacije o procjeni zahtjeva

Zahtjevi će se pregledati i procjenjivati na osnovu dolje utvrđenih kriterija. Kriteriji su utvrđeni u skladu sa zahtjevima Javnog poziva. Napominjemo podnositelje zahtjeva da ovi kriteriji služe za: (a) utvrđivanje značajnih pitanja koje podnositelj treba obraditi u svom zahtjevu za grant; i (b) uspostavljanje standarda po kojima će se zahtjevi procjenjivati.

Ukoliko bude neophodno Projekat može tražiti pojašnjenje i dodatne materijale od podnositelja zahtjeva čiji zahtjevi budu imali realne izgleda da budu odabrani za dodjelu grant sredstava. Ulazak u dublji razgovor o grantu treba se posmatrati kao dio procesa procjene i neće predstavljati naznaku odluke niti obveze od strane Projekta da dodijeli grant sredstva podnositelju zahtjeva sa kojim se vodi razgovor.

Sljedeći kriteriji procjene će se koristiti po ovom Javnom pozivu:

1. Dosljednost ciljevima Projekta USAID/Sweden FARMA II i projektnim ciljevima: naročito u smislu uvođenja novih tehnologija za povećanje prodaje i novih radnih mjesta;
2. Doprinos projekta povećanju prodaje, izvoza, upošljavanja i investicija;
3. Tehnički kriteriji koji su specifični za sektor;
4. Rezultati koji se trebaju postići: da li su rezultati koji se trebaju postići povezani sa ciljevima granta;
5. Usklađenost sa zahtjevima pristupanja EU. Usklađenost sa Odjeljkom 613 US FY 08 Uredbe o pridruživanju. USAID/Sweden FARMA II nastoji povećati izvoz ciljanih poljoprivrednih i prehrambenih podsektora i omogućiti partnerstvo sa postojećim i novim stranim investitorima. Ne očekuje se da pomoć prilikom investicija i promoviranja izvoza Projekta USAID/Sweden FARMA II ima negativan učinak na američke firme i radna mjesta pošto je većina bosanskohercegovačkih poljoprivrednih i prehrambenih izvoznika smještena u regionu ili EU, a samo zanemarljiv dio njihovih proizvoda se izvozi u SAD. Ne očekuje se gubitak niti jednog radnog mjesta kao rezultat aktivnosti Projekta USAID/Sweden FARMA II;
6. Izvodljivost projekta i pristup provođenju projekta: kvalitet i izvodljivost zahtjeva u smislu primjerenosti predložene tehnologije i inovativnosti; predloženi mehanizmi praćenja i procjene sa objektivno mjerljivim pokazateljima će se također procjenjivati;
7. Rukovodstvo i programski kapacitet: dokaz o sposobnosti preduzimanja i ostvarivanja predloženih aktivnosti. Procjena će se zasnivati na prethodnom iskustvu, kvalifikacijama, reputaciji, primjerenosti i vještinama ključnog osoblja, kao i reputaciji i dosadašnjim postignućima organizacije;
8. Mogućnost za proširenje/repliciranje;
9. Potencijal za ublažavanje mogućeg narušavanja tržišta: dokaz o sposobnosti podnositelja zahtjeva da izradi rješenja koja će doprinijeti da vrijednost aktivnosti bude veća od troškova.

Dostaviti razumno objašnjenje o načinu na koji će koristiti dobivene od projekta doprinijeti široj zajednici farmera;

10. Budžet: ocjenjivati će se stepen do kojeg je budžet jasan i razuman, koliko odražava maksimalnu iskoristivost resursa organizacije i resursa iz granta i koliko pruža razumno učešće u troškovima u skladu sa prirodom predložene aktivnosti i sposobnosti kandidata da učestvuje u njima. Svi članovi tehničkog odbora će detaljno pregledati budžet da bi se uvjerali da predloženi troškovi imaju tehničkog smisla, što znači da su direktno povezani sa aktivnostima i da predstavljaju razumne i neophodne troškove;
11. Svjesnost o rodnoj i dobnoj ravnopravnosti: Obim u kojem financirana aktivnost uključuje rodnu i dobnu komponentu ili predstavlja čvrstu obvezu uključiti žene i mlade ljude kao korisnike;
12. Pridržavanje mjera zaštite okoliša: prilagođavanje klimatskim promjenama i uvođenje strategije smanjenja rizika u sklopu aktivnosti i promoviranje najbolje prakse zaštite okoliša.

Odabir podnositelja zahtjeva za dodjeljivanje grant sredstava vršit će Odbor za procjenu i odabir zahtjeva za grant Projekta. Prije potpisivanja bilo kojeg ugovora o grantu Projekat mora dobiti odobrenje od strane USAID -a.

Sekcija 6 – Informacije o dodjeljivanju i administrativne informacije

Odabrani kandidati primit će pismenu obavijest od strane Zamjenika Direktora projekta/Direktor fonda za grantove kojom će se podnositelju saopćiti da Projekat ili namjerava dodijeliti grant sredstva bez pregovaranja, ili da Projekat namjerava stupiti u pregovore sa podnositeljem zahtjeva u smislu moguće dodjele grant sredstava. Pregovori koji se vode nakon primljenog zahtjeva za grant ne predstavljaju obvezu za Projekat da dodijeli grant sredstva. Kandidati koji ne budu odabrani će biti obaviješteni u pismenoj formi od strane Zamjenika Direktora projekta/Direktor fonda za grantove.

Bilo koje dodjeljivanje granta će biti predmetom uvjeta i pravila Glavnog ugovora USAID/Sweden Projekta razvoja tržišne poljoprivrede II (FARMA II), 2 CFR Standardne odredbe za neameričke i nevladine primatelje.

Objavljivanje ovog Javnog poziva ne predstavlja obvezu davanja granta od strane Projekta ili Američke vlade, niti obvezuje Američku vladu da plati troškove koji su nastali u procesu pripreme i podnošenja zahtjeva.

Financiranje

Svi grantovi će se ugovoriti, denominirati i finansirati u konvertibilnim markama (BAM). Plaćanja će se vršiti ili na bazi nadoknade troškova u tranšama koje odgovaraju postizanju dogovorenih ciljeva ili direktno na račun dobavljača nakon izvršenih usluga ili po završetku isporuke opreme. Odluku će donijeti Projekat USAID/Sweden FARMA II na bazi analize organizacione sposobnosti kandidata da upravlja sredstvima granta.

Svi troškovi koji se finansiraju iz granta moraju biti dopustivi, dodjeljivi i razumni. Element učešća u troškovima od strane kandidata i/ili odobrene treće strane moraju doprinostiti aktivnostima granta.

Prijave za grant treba da budu praćene detaljnim i realistićnim budžetom kako je opisano u Aneksu B.

Sekcija 7 –Ovlasti/Važeci propisi

Grantovi Projekta USAID/Sweden FARMA II neamerićkim organizacijama rukovode se smjernicama iz USAID-ovog automatiziranog direktivnog sistema (ADS), Odjeljak 302.3.5.6, “Grantovi pod ugovorima”, ADS Glava 303, “Grantovi i sporazumi o saradnji sa nevladinim organizacijama”, i sa Standardnim odredbama USAID-a koje se primjenjuju na neamerićke nevladine organizacije. Ove odredbe se mogu naći na veb stranici USAID-a <http://transition.usaid.gov/policy/ads/300/303.pdf>.

ADS 303 navodi još četiri dodatna regulatorna dokumenta:

- A. 22 CFR 226 Administracija grantova amerićkim nevladinim organizacijama
- B. OMB Cirkular A-122: Principi troškova za neprofitne organizacije
- C. FAR 31.2 Principi troškova za komercijalne organizacije
- D. OMB Cirkular A-133: Revizija država, lokalnih vlada i neprofitnih organizacija.

Puni tekst ovih cirkulara se može naći na <http://www.whitehouse.gov/omb/circulars>. USAID/Sweden FARMA II ima obavezu da obezbijedi da sve organizacije koje primaju sredstva iz grantova USAID-a budu u skladu sa smjernicama iz ovih cirkulara, u mjeri u kojoj se mogu primijeniti na rokove i uslove njihovih grantova.

Objava ovog Poziva ne predstavlja obavezu Projekta USAID/Sweden FARMA II u smislu dodjele granta niti ga obavezuje da plaća troškove nastale kod pripreme i dostave prijave za grant. Nadalje, USAID/Sweden FARMA II zadržava pravo da odbije bilo koju ili sve prijave koje zaprimi. Svi troškovi pripreme i dostavljanja prijave idu isključivo na račun i rizik kandidata koji se prijavljuje. Dodjela granta zavisi od raspoloživosti sredstava.

Sekcija 8: Prilozi

Prilog A: Certifikati

Prilog B: Puna prijava za grant i Obrazac budžeta

Prilog C: Potvrda o osiguravanju jednakih mogućnosti za sve podnositelje zahtjeva

Prilog D: Obrazac za zaštitu okoliša